

Sygn. akt II Ca 85/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Hanna Knysiak-Molczyk

Protokolant osobiście

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2014 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)

przeciwko W. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 16 lipca 2013 r. sygn. akt I C 1048/12/K upr

oddala apelację i zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Uzasadnienie wyroku z dnia 27 stycznia 2014 r.

Sprawa niniejsza została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, Sąd Okręgowy nie prowadził postępowania dowodowego, zatem stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja podlega oddaleniu jako bezzasadna.

W niniejszej sprawie bezspornym pomiędzy stronami było, że w okresie trwania umowy ubezpieczenia OC zawartej przez M. S. (1) z (...) (tj. w okresie od dnia 29 sierpnia 2008 r. do dnia 29 sierpnia 2008 r. k.35) ubezpieczający M. S. (2) w dniu 2 kwietnia 2009 r. zbył objęty tym ubezpieczeniem samochód osobowy marki (...) na rzecz pozwanego. Uznać jednocześnie należy, iż pozwany nie dokonał wypowiedzenia tej umowy aż do końca ustalonego okresu ubezpieczenia.

Stan prawny sprawy kształtują przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011.205.1210).

Z treści art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152, dalej w skrócie: „umowa o ubezp. obow.”) wynika, że w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego,

którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na posiadacza pojazdu, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, przechodzą prawa i obowiązki poprzedniego posiadacza wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta – chyba, że posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, wypowiedzi ją na piśmie, a wówczas ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Przepisów art. 28 nie stosuje się.

Należy zauważyć, że brzmienie powyższego przepisu zostało nadane ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 205, poz. 1210), która weszła w życie z dniem 11 lutego 2012 r. – przy czym zgodnie z treścią art. 6 wskazanej ustawy nowelizującej – do umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie znajdują przepisy dotychczasowe. Treść art. 31 ust. 1 ustawy zmieniła się w stosunku do brzmienia poprzednio obowiązującego od dnia 1 stycznia 2006 r. (nadanego ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o ubez. obow. – Dz. U. 2005 r., Nr 167, poz. 1396) o tyle, że przepis ten poprzednio przewidywał, iż w razie zbycia pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC, nabywca pojazdu mógł wypowiedzieć tą umowę przed upływem 30 dni od dnia nabycia pojazdu mechanicznego i wówczas ulegała ona rozwiązaniu z upływem 30 dni następujących po dniu nabycia pojazdu mechanicznego. Przepisy art. 28 stosuje się odpowiednio.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie jednoznacznie wynika, że pozwany nie skorzystał z powyższego uprawnienia do wypowiedzenia umowy przed upływem okresu na jaki została zawarta z poprzednim właścicielem pojazdu (w trybie art. 31 ust. 1 ustawy). Nie można uznać za wypowiedzenie umowy przesłanie przez pozwanego do (...) kopii polisy ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń (tj. z (...) reprezentowane przez (...)- k. 33). Takie przesłanie nowej polisy ewidentnie nie stanowi w świetle art. 60 i 65 k.c. oświadczenia woli zawierające wypowiedzenie. Po pierwsze nastąpiło to z upływem 30 dniowego terminu, a po wtóre takiej informacji w ogóle nie można uznać za oświadczenie woli stanowiące wypowiedzenie. W odniesieniu do niniejszej sprawy powód wykazał dokumentem polisy, że pozwany wstąpił w prawa i obowiązki wynikające z umowy ubezpieczenia nabytego przez pozwanego samochodu na okres od dnia 2 kwietnia 2009 r. do dnia 29 sierpnia 2009 r. Okoliczność, iż polisę wystawiono 3 lipca 2009 r. nie ma znaczenia, albowiem ochroną ubezpieczenia pozwany był objęty z mocy prawa.

Z dokumentu polisy wystawionej w dniu 3 lipca 2009 r. wynika, iż zakład ubezpieczeń dokonał rekalkulacji składki ubezpieczeniowej, zaliczając część składki uiszczonej przez M. S. (2). W wyniku tej rekalkulacji i braku danych odnośnie ewentualnych uprawnień do zniżek nabywcy (W. K.) powstała niedopłata w wysokości 239,90 zł (przy skapitalizowaniu odsetek przez stronę powodowa dało to kwotę dochodzoną pozwem czyli 310,13 zł). Zwrócić należy uwagę, iż w ówczesnym stanie prawnym ubezpieczyciela nie obowiązywały takie akty staranności jak obecnie, tj. np. nie musiał wysyłać w razie możliwości automatycznego przedłużenia umowy ubezpieczenia propozycji nabywcy samochodu wraz z rekalkulacją wysokości składki. Dostarczenie takich danych należało do nabywcy. Pozwany nabywca nie wykazał jednak by takie dane przed wystawieniem deklaratywnej polisy (tj. w sierpniu 2009 r.) dostarczył ubezpieczycielowi.

W tym zakresie nie można tracić z pola widzenia, iż dokonanie ponownej kalkulacji składki jest obowiązkowe dla zakładu ubezpieczeń, o ile będzie o nią wnosił posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności pojazdu mechanicznego. Z kolei zakład ubezpieczeń z własnej inicjatywy może, lecz nie musi jej dokonywać. Takie rozwiązanie z jednej strony nie obciąża zakładów ubezpieczeń koniecznością ponownego wyliczenia i prowadzenia korespondencji, co przy niewielkich różnicach byłoby niewspółmiernie kosztowne i czasochłonne, ale z drugiej strony wprowadza ryzyko, że zakład ubezpieczeń będzie dokonywał rekalkulacji jedynie wówczas, gdy nabywcy będą przysługiwały niższe zniżki lub większe zwwyżki aniżeli od zbywcy. Ponowne przeliczenie wysokości składki może nastąpić wyłącznie w związku ze zniżkami lub zwwyżkami związanymi z obecnym właścicielem pojazdu, według taryfy obowiązującej w dniu przeliczenia. O fakcie przejścia lub przeniesienia własności pojazdu mechanicznego zakład ubezpieczeń zazwyczaj nabywa wiedzę od posiadacza przenoszącego własność pojazdu, który ma terminowy obowiązek powiadomienia o powyższym zakładu (art. 32). W celu usprawnienia dokonania rekalkulacji składki ubezpieczeniowej, z dniem 11.2.2012 r. na posiadacza, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności

pojazdu, nałożono obowiązek podania do wiadomości zakładu ubezpieczeń wszystkich znanych posiadaczowi okoliczności, których ujawnienie jest w tym celu niezbędne – takiego obowiązku jednak nie było w chwili sprzedaży samochodu przez M. S. (2).

Niezależnie od tego pozwany nie dokonał również wypowiedzenia według ogólnej zasady przewidzianej w art. 28 ust. 1 ustawy o ubez. obow., zgodnie z którą jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego – nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta – nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, wówczas uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy.

Już tylko w kontekście historycznym wskazać należy, iż przepisy ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych przewidywały (na dzień zbycia pojazdu przez M. S. (2)), że umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC może zostać tylko wyjątkowo rozwiązana przez ubezpieczającego, albowiem wyłącznie w przypadkach określonych w art. 28 ust. 1 oraz art. 31 ust. 1 tej ustawy i ściśle w terminach w tych przepisach zastrzeżonych. Powyższe ostre i kategoryczne regulacje niejednokrotnie prowadziły do tego, że na skutek zaniedbania lub nieuwagi właściciela pojazdu, który dokonywał zmiany Ubezpieczyciela, nie wypowiadając uprzednio skutecznie poprzedniej umowy ubezpieczenia, jego pojazd podlegał ochronie ubezpieczeniowej nawet u kilku firm ubezpieczeniowych jednocześnie. Dopiero ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubez. obow. (Dz. U. z 2011 r., Nr 205, poz. 1210) z dniem 11 lutego 2012 r. wprowadzono przepis art. 28a, zgodnie z którym jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie (ust. 1).

W świetle powyższego należało przyjąć, że pozwany mógł dokonać wypowiedzenia umowy zawartej z (...), jednakże obowiązek udowodnienia faktu dokonania wypowiedzenia umowy w sytuacji, gdy strona powodowa wyraźnie zaprzeczyła temu zdarzeniu – zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał w tym zakresie na stronie pozwanej. W świetle powyższych przepisów trudno uznać, że pozwany udowodnił w niniejszej sprawie, iż jego oświadczenie nadane w dniu 30 kwietnia 2010 r. informujące o zawarciu nowej polisy było wypowiedzeniem dotychczasowej umowy ubezpieczenia. Nadto zwrócić uwagę należy, iż strona powodowa nie dochodzi należności z nowej umowy ubezpieczenia, a jedynie z rekalkulacji umowy ubezpieczenia za okres do 28 sierpnia 2009 r. Obrona pozwanego powinna się zatem sprowadzać albo do wykazania, iż umowę w ogóle wypowiedział albo, iż zażądał ponownej kalkulacji składki ubezpieczenia z uwzględnieniem jego rzeczywistych zniżek, lub co najmniej takie dane zakładowi przedstawił. Tych dwóch okoliczności apelujący nie wykazał, a przedstawianie ich na etapie postępowania apelacyjnego, czy nawet po wystawieniu polisy z dnia 3 lipca 2009 r. należy uznać za spóźnione.

Nie budzi wątpliwości, że przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, natomiast ubezpieczający zobowiązuje się w zamian za to zapłacić składkę na rzecz ubezpieczyciela (art. 805 § 1 k.c.). W związku z tym skoro powód świadczył na rzecz pozwanego ochronę ubezpieczeniową, to należała mu się z tego tytułu odpowiednia składka. W wyniku przelewu wierzytelności (art. 509 k.c.) roszczenie o zapłatę przeszło na stronę powodową.

Mając powyższe okoliczności apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Konsekwencją przegrania postępowania odwoławczego przez pozwanego było obciążenie go na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu poniesionych przez stronę powodową na podstawie § 6 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349, ze zm).

ref. SSR Waldemar Nowak